

Владислав Головін

ЗБРОЙНІ ЛЮДИ УКРАЇНИ

ІСТОРІЇ, ЯКІ МИ РОЗПОВІМО ОНУКАМ

Наш Формат Київ 2025

[Почитати опис, рецензію і купити можна на сайті nashformat.ua](https://nashformat.ua)

АНДРІЙ ПІЛЬЩИКОВ (ДЖУС)

Соколине полювання

«Бойовий сокіл» — так називають винищувач F-16. 30-річний пілот Андрій Пільщиків, відомий як Джус, поклав останній рік свого життя на те, щоб переконати американських політиків надати Україні ці літаки. Як йому вдалося досягти успіху в цій справі?

[Почитати опис, рецензію і купити можна на сайті nashformat.ua](https://nashformat.ua)

Двадцять друге червня 2022 року. Один із кабінетів у будівлі Сенату США, на зустрічі — кілька сенаторів і двоє пілотів Повітряних сил ЗСУ: капітан Андрій Пільщиков на псевдо Джус і майор Олексій Месь на псевдо Мунфіш. Хорошою англійською наші військові переконують американських законодавців: Україні потрібна сучасна наступальна й оборонна зброя. Насамперед — системи ППО Patriot, ракети ATACMS і винищувачі F-16.

— Хлопці, ну ви ж розумієте, що F-16 не отримаєте? — запитав українців один із сенаторів.

— Так, ми розуміємо, але нам все одно потрібне сучасне озброєння і ми все одно будемо в НАТО. Тому якщо не зараз, то в майбутньому ми їх отримаємо, — приблизно так відповіли пілоти.

Майже рік довелося переконувати американський істеблішмент, поки 19 травня 2023 року Пентагон офіційно повідомив про старт навчань українських пілотів на F-16. Визначну роль у цій тривалій кампанії зіграв той самий Андрій Пільщиков, більше відомий в Україні як один з Привидів Києва.

Саме він, досвідчений пілот і лідер адвокаційної кампанії, мав одним із перших вчитися пілотувати «Бойового сокола». «Він марив цим літаком», — пригадує начальник управління комунікацій Командування Повітряних сил ЗСУ, полковник Юрій Ігнат, який товаришував зі Джусом. Але не судилося. 25 серпня 2023 року, під час навчального польоту в небі над Житомирщиною зіткнулися два навчально-бойові літаки. Загинуло троє українських пілотів — В'ячеслав Мінка, Сергій Проказін і Андрій Пільщиков. Розслідування причин цієї трагедії триває досі.

* * *

Андрій Пільщиков виріс в інтелігентній харківській родині. Батько Борис Пільщиков, видатний інженер-дослідник, розробляв унікальні тренажери для космонавтів СРСР, мав десятки винаходів і патентів. Мама Лілія Авер'янова — доцентка престижного Харківського національного університету радіоелектроніки, кандидатка технічних наук.

Майбутній пілот навчався в українському класі, які на той час були не дуже поширені в Харкові. Вчителі заохочували підлітків до обговорення важливих тем, іноді влаштовували дискусії, щоб навчити критично мислити. «Він був дуже волелюбний, звик дискутувати й обстоювати свої погляди», — згадує мама Андрія. Ця риса характеру потім призведе до кількох проблем в армії, де йому доведеться часто сперечатися з офіцерами радянського вишколу.

Коли хлопцеві було десять років, помер його батько, і, за словами матері, майбутній офіцер дуже швидко прийняв роль «головного захисника й чоловіка в сім'ї».

Мріяти про небо Андрій Пільщиков почав ще в дитинстві. У рідному Харкові він бігав до летовища й фотографував літаки. Це поширене у світі захоплення, яке називається спотингом. Спотери на спеціалізованих сайтах змагаються, хто з них збере детальнішу інформацію про той чи той літак. Під час однієї з таких зйомок захоплений літаками підліток познайомився з пілотами з волонтерського проекту «Цивільний авіаційний патруль». Цей проєкт у 2014 році створили кілька місцевих пілотів-аматорів, які зголосилися допомагати екстреним службам і вилітати на евакуацію потерпілих у ті райони, куди літак дістанеться швидше за машину. Саме з пілотами цього патруля Пільщиков уперше злетів на навчальному літаку Х-32 Бекас.

Мрія про небо стала головною в його житті. Щоб учитися на пілота, Андрій погодився у 18 років на лазерну корекцію зору. Згодом пішов учитися в Харківський авіаційний університет Повітряних сил імені Івана Кожедуба й підписав контракт на службу в ЗСУ. Він ще з курсантських часів прагнув у всьому

АНДРІАНА АРЕХТА

*Командирка невидимого
батальйону*

Андріана Сусак-Арехта,
штурмовиця батальйону
«Айдар», яка за роки війни
встигла повоювати на всіх
фронтах — реальному,
дипломатичному
і внутрішньому

[Почитати опис, рецензію і купити можна на сайті nashformat.ua](https://nashformat.ua)

— **Я** хочу поміняти цю монету на танк, — звернулася до сенаторки Елісси Слоткін молода дівчина у військовій формі. — Лише один танк — «Абрамс». Яким я і керуватиму, — сержантка Андріана Арехта не жартувала і продовжувала переконувати політикиню. — Нам потрібні танки, літаки — лише для того, щоб звільнити нашу землю і захистити мирних людей.

Монета, яку Арехта подарувала конгресвумен, особлива. Цей трофей вилили з металу російського танка, підбитого під час Харківського контрнаступу ЗСУ у вересні 2022 року. Такі сувеніри зазвичай роблять військові США, називаючи їх coin (як «монета»). В Україні цю традицію теж перейняли і стали називати монети за американською манерою — «коїн».

Ця зустріч проходила у Вашингтоні, у будівлі Конгресу США, наприкінці вересня 2022 року. Тоді Арехта прилетіла до Америки разом із кількома українськими дипломатами й військовими. Збройні сили України представляли бійчині морської піхоти, Сил спеціальних операцій, штурмових батальйонів. З-поміж них була й Андріана на псевдо Малиш, яка вже мала досвід проведення бойових штурмів, брала участь у звільненні українських міст і була активною громадською діячкою. До повномасштабного вторгнення Андріана відзначилася в адвокаційній кампанії «Невидимий батальйон», проєкті «Амбасадор. Ветеранська дипломатія» і стала співзасновницею й очільницею Жіночого ветеранського руху України — впливової організації з військовослужбовиць і ветеранок.

Загалом українські військові й дипломати зустрілись із десятками конгресменів, сенаторів, журналістів. Самих лише коїнів, зроблених із решток російських танків, подарували три десятки. Ця адвокаційна кампанія, у якій Арехта брала активну участь, дала результати через чотири місяці. «США дають 31 танк Abrams Україні — еквівалент українського батальйону», — сказав президент США Джо Байден 25 січня 2023 року.

МРІЯ ПРО ЯПОНІЮ

Вона не збиралася воювати. Приїхавши до Києва із села Вербовець, що на Франківщині, Андріана Сусак — це її дівоче прізвище — націлилася здобути хорошу освіту і будувати кар'єру. У 2005 році склала іспити в престижний Київський національний лінгвістичний університет — тоді його ще за старою радянською звичкою називали «ін'яз». Це скорочення від «*Институт иностранных языков*». Збиралася в США за студентським обміном, а то й переїхати жити в Японію. Останнє рішення було емоційним — під впливом першої закордонної поїздки. Після інституту Андріана знайшла роботу в косметологічній компанії EliteMed і разом із колегами провела тиждень в місті Осака, що в Японії. Її вразив цей високотехнологічний мегаполіс, де людей стільки, як у кількох українських містах, разом узятих.

Тоді, восени 2013 року, вона здобула першу перемогу над росіянами — як кажуть тепер, на «економічному фронті». Її компанія продавала косметику японського бренду La Sincere. Ці товари були значною частиною продажів, але українське представництво EliteMed отримувало їх через російську філію, переплачуючи 15 відсотків. За ініціативою Андріани директорка компанії переконала японців постачати в Київ напряму, позбавивши московський офіс доходів. «Хохлушка», — презирливо кидали їй у спину працівники московського офісу, коли бували в Києві.

Усю ненависть росіян до українців вона згодом переживати-ме на зовсім іншому рівні.

ЮРІЙ ФЕДОРЕНКО

*Герої «Іліади» у степах
Донеччини*

«Знищуємо техніки ворога
мінімум на 50 мільйонів
доларів щомісяця», —
говорить Юрій Федоренко,
командир найефективнішого
в українській армії батальйону
безпілотників. Як йому вдалося
досягти цього?

[Почитати опис, рецензію і купити можна на сайті nashformat.ua](https://nashformat.ua)

Позивний командира — Ахіллес, одного його заступника — Аякс, іншого — Одиссей. Хотілося спитати: «Хто ви, воїни? Начштабу у вас Гектор? Чи Патрокл?». Це було моє перше враження про Юрія Федоренка і його батальйон «Ахіллес» 92-ї ОШБ ЗСУ. Мені багато хто радив про них написати.

Втім, мені спочатку важко було позбутися скепсису. Надто багато пафосу й героїзації в цих давньогрецьких псевдо. Згодом виявилось, що скепсис тут зайвий. У кожного псевдо — своя історія, а давньогрецькі герої стали елементом, як кажуть у бізнесі, корпоративної культури цього батальйону. Сотні спалених ворожих танків, БТР та іншої техніки орків уже є доказом того, що героїзація тут аж ніяк не задля хизування.

Ми познайомилися з Федоренком в одному з прифронтових міст Донеччини. Спочатку мені вдалося переконати New York Times у тому, що про нього справді варто розповісти окремо. А потім і його самого в тому, що американським журналістам треба приділити увагу. Кілька днів перемовин — і помічника командира надіслала локацію. І ось ми на місці.

ВПК У МАСШТАБІ ПІДРОЗДІЛУ

Заходимо в підвальне приміщення — велику залу з обшарпаними стінами. За старими письмовими столами хтось працює: або щось перевіряє на ноутбуку, або з викруткою прикручує деталі до невеличкого дрона. Інші з паяльниками клопочуться над якимись мікросхемами. Кілька потужних ламп добре освітлюють це місце без жодного вікна. Хтось у спортивній формі, хтось у джинсах і зви-

чайних футболках. Жодної людини у пікселі. «Напевно, якась компанія, з якою співпрацюють військові», — подумав я. Раптом до кімнати заходить високий чоловік у військовій формі.

— Струнко! — лунає голос одного з працівників, який сидить біля входу. Всі ці «цивільні» швидко відкладають свої інструменти й різко підводяться, як на шикуванні.

— Вільно, продовжуйте працювати, — спокійно відповідає військовий. Це був саме він — старший лейтенант Юрій Федоренко, командир батальйону безпілотних систем. Високий, широкоплечий, стрункий. Як я потім дізнався під час інтерв'ю, він колишній чемпіон України із самбо. Обличчя — як у голлівудського актора, про таких жінки одразу кажуть «красень». Як і на всіх численних інтерв'ю, він у чистій формі, зі стильною сучасною зачіскою і сережкою у лівому вусі. «Не боїшся, що тебе називатимуть барбершоп-воїном?» — якось спитав його журналіст. «Мені пох*й, — спокійно відповів він. — Нехай той, хто таке закидає, приїде до нас і повоює, у нас багато вакантних посад. А Статутом ЗСУ передбачено: військовослужбовець повинен мати охайний вигляд».

Федоренко проводить для кореспондентів New York Times екскурсію майстернею свого підрозділу. Ще рік тому він налагодив виробництво та ремонт дронів, переважно завдяки донатам українців, частково — коштом державного проєкту «Армія дронів». Підійшовши до одного столу, він пояснює, що саме робить майстер:

— Ось тут ми міняємо програмне забезпечення дронів, бо часто вони поступають із софтом, який не годиться для використання в бойових умовах. — Коли Ахіллес розповідає про дрони, то легко називає всі деталі, вартість кожної, особливості процесу пайки. Відчувається, що людина знається на цьому.

Потім із репортерами він заходить до іншої кімнати, яка заставлена вже готовими дронами.

— У нас кілька сотень бійців, точну цифру я називати не можу, це закрыта інформація. — Він запрошує репортерів сісти і продовжує розповідати про свій батальйон: — Харчування, паливо, зброя, нові дрони, ремонт. Загалом усі наші витрати на місяць